

תורה וש"ס

שמות

שמות

שמות

א^{שמות} ואלה שמות בני ישראל ס
 הבאים מצרימה את יעקב
 ב איש וביתו באו: ראובן שמעון
 ג לוי ויהודה: יששכר זבולן
 ד ובנימן: דן ונפתלי גד ואשר:
 ה ויהי כל-נפש יצאי ירך-
 יעקב שבעים נפש ויוסף היה
 ו במצרים: וימת יוסף וכל-אחיו
 ז וכל הדור ההוא: ובני ישראל
 פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד
 מאד ותמלא הארץ אתם:
 ח ויקם מלך-חדש על-מצרים
 אשר לא-ידע את-יוסף:
 ט ויאמר אל-עמו הנה עם בני
 י ישראל רב ועצום ממנו: הבה
 נתחכמה לו פן-ירבה והיה כִּי-
 תקראנה מלחמה ונוסף גם-
 הוא על-שנאינו ונלחם-בנו
 יא ועלה מן-הארץ: וישִׁימו
 עליו שרי מסים למען ענתו
 בסבלתם ויבן ערי מסכנות
 לפרעה את-פתם ואת-
 יב רעמסס: וכאשר יענו אתו
 כן ירבה וכן יפרץ ויקצו מפני
 יג בני ישראל: ויעבדו מצרים
 יד את-בני ישראל בפרך: וימרו
 את-חיהם בעבודה קשה

בחמר ובלבנים ובכל-עבודה
 בשדה את כל-עבודתם אשר-
 טו עבדו בהם בפרך: ויאמר מלך
 מצרים למילדת העברית אשר
 שם האחת שפרה ושם השנית
 טז פועה: ויאמר בילדכן את-
 העבריות וראיתן על-האבנים
 אם-בן הוא והמתן אתו
 יז ואם-בת הוא וחיה: ותיראן
 המילדת את-האלהים ולא
 עשו כאשר דבר אליהן מלך
 מצרים ותחיין את-הילדים:
 יח ויקרא מלך-מצרים למילדת
 ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר
 הזה ותחיין את-הילדים:
 יט ותאמרן המילדת אל-פרעה
 כי לא כנשים המצריות
 העבריות כִּי-חיות הנה בטרם
 תבוא אלהן המילדת וילדו:
 כ ויוטב אלהים למילדת וירב
 כא העם ויעצמו מאד: ויהי כִּי-
 יראו המילדת את-האלהים
 כב ויעש להם בתים: ויצו פרעה
 לכל-עמו לאמר כל-הבן
 הילוד היארה תשליכהו
 וכל-הבת תחיין:
 ב^א וילך איש מבית לוי ויקח את-
 ב בת-לוי: ותהר האשה ותלד
 בן ותרא אתו כִּי-טוב הוא

ג ותצפנהו שלשה ירחים: ולא-
 וכלה עוד הצפינו ותקח-לו
 תבת גמא ותחמרה בחמר
 ובזפת ותשם בה את-הילד
 ותשם בסוף על-שפת היאר:
 ד ותתצב אחתו מרחק לדעה
 ה מה-יעשה לו: ותרד בת-
 פרעה לרחץ על-היאר
 ונערתייה הלכת על-ידי היאר
 ותרא את-התבה בתוך הסוף
 ותשלח את-אמתה ותקחה:
 ו ותפתח ותראהו את-הילד
 והנה נער בכה ותחמל עליו
 ותאמר מילדי העברים זה:
 ז ותאמר אחתו אל-בת-פרעה
 האלך וקראתי לך אשה
 מינקת מן העברית ותינק לך
 ח את-הילד: ותאמר לה בת-
 פרעה לכי ותלך העלמה
 ט ותקרא את-אם הילד: ותאמר
 לה בת-פרעה היליכי את-
 הילד הזה והינקהו לי ואני
 אתן את-שכרך ותקח האשה
 י הילד ותניקהו: ויגדל הילד
 ותבאהו לבת-פרעה ויהי-לה
 לבן ותקרא שמו משה ותאמר
 יא כי מן-המים משיתהו: והיו
 בימים ההם ויגדל משה ויצא
 אל-אחיו וירא בסבלתם וירא
 איש מצרי מכה איש-עברי

שמות

נסוואן אלמצרייאת אליהודיאת אין דאיית הינין קבל מא תיגי אליהון אלדאיה ויוולדו: 20. וייטב - וחסן אלרב ליל דאיית וכתיר אלקום וקוויו גרא: 21. ויהי - וכאן אין כאפו דאיית מן אלרב וציניע ליהון ביות: 22. ויצו - ווצא פרעון לגמיע קומו קאיילא גמיע אלאיבין בנוויליד בחר אלניל תירמו וגמיע בינית תעאיטו:

ב

1. וילך - ומיצי רגול מן בית לוי ואכד אלא בינית לוי: 2. ותהר - וחבלית אלאמרה וולדית איבין ונצרתית אלו אין חסין הוא וכבתו תלת שהור: 3. ולא - ולם נצרתית עאד ליתכבי ואכדית לו ספיניה קיש וטיינתהא פיל טין ופיל זיפית וגעלית פיהא אלא אלולאד ונגעלית פיל קנוום עלא חפית בחר אלניל: 4. ותתעב - ונתעבית איכתו מן בעיד לתעריף איש ינציניע לו: 5. ותרד - ונולית בינית פרעון לתתכלץ => לתתכצל < עלא בחר אלניל ואגוורהא מצייתא על חפית בחר אלניל ונצרתית אלא אלצפיניה פי וצט אלקנוום ומאדית אלא צרעהא ואכדתהא: 6. ותפתח - ופתחית ונצרתית אלא אלולאד והוודא גולם באכי ושפקית עליה וקאלית מן ולאד אליהוד הדא: 7. ותאמר - וקאלית אכתו אלא בינית פרעון אנכאן אמצי ואנאדי ליכי אמרא מירצעא מן אליהודיאת ותרציע ליכי אלא אלולאד: 8. ותאמר - וקאלית ליהא בינית פרעון מצי ומציית אלצבייה ונאדית אלא אים אלולאד: 9. ותאמר - וקאלית ליהא בינית פרעון האיי ליכי אלא אלולאד הדא ותרצעי אלי ואנא אעטי אלא איגרתין ואכדית אלאמרא אלולאד ורצעתו: 10. ויגדל - וכיביר אלולאד וגבתו לבינית פרעון וצאר ליהא לל איבין וסמית איסמו מוסה וקאלית אין מין אלמא סחבתו: 11. ויהי - וכאן פיל אייאם הימא וכיביר משה וכרג אלא אכוותו ונצר פי נקלתהון ונצר רגול מצרי צאריב רגול יהודי מן אכוותו:

א

1. ואלה - והדולי סאמי בנין ישראל איגו למצר מע יעקוב רגול ואהל ביתו איגו: 2. ראובן שמעון לוי ויהודה: 3. יששכר זבולון ובנימין: 4. דן ונפתלי גד ואשר: 5. ויהי - וכאן גמיע נפס כרגין וריך יעקוב סבעין נפס ויוסף כאן פי מצר: 6. וימת - ומת יוסף וגמיע אכוותו וגמיע דאליך אלגיל: 7. ובני - ובנין ישראל נמיו ודביו וכתרו ועצמו גרא גרא ותמלית אלארץ מנהון: 8. ויקם - ונתעב מליך גדיד על מצר אלדי לם יעריף אלא יוסף: 9. ויאמר - וקאל אלא עמו <!> הוודא קום בני ישראל כתיר וקווי אכתר מיננא: 10. הבה - תעו תא נתחיל לו לילא יכתר ויכון אין יצדפנא חרב וינזאד איצא הוא על בגציננא ויתחרב בינא ונטלע מן אלארץ: 11. וישימו - וגעלו עליה ריסא כרג לאגל יעדבו פי נקלתהון ובנא קורא מכאזין לפרעון אלא פיון ואלא רעמסס: 12. וכאשר - וכאלדי יעדבו אלו כידא יכתר וכידא ינמא ותצייקו מן קדם בני ישראל: 13. ויעבדו - וכדאמו מצריין אלא בני ישראל פיל קסווייה: 14. וימררו - ומררו אלא חיאתהון פי כדמיה צעביה פיל טין ופיל ליבין ופי גמיע כדמיה (צעביה) פיל חקליה אלא גמיע כדמתהון אלדי כדמו ביהון פיל אלקסאוייה: 15. ויאמר - וקאל מליך מצר לידייאת אליהודיאת אלדי איסים אלואחדיה שפרה ואיסים אלתאנייה פועה: 16. ויאמר - וקאל פיתוולדכון אלא אליהודיאת ותנצרו עלא כירסי אלטלק אנכאן איבין הוא ותמוותו אלו ואנכאן בינית היא ותעיישוהא: 17. ותיראן - וכאפו אלדאיית מן אלרב ולם צינעו כאלדי כלם אליהון מליך מצר ועיישו אלא אלאוולד: 18. ויקרא - ונדא מליך מצר ליל דאיית וקאל ליהון אליש סנעתו אלכלאם הדא ועיישתו אלא אלאוולאד: 19. ותאמרן - וקאלו אלדאיית אלא פרעון אין לם כיל

א

9. עמו - לא תרגם. ב: קומו. 10. ועלה - ב: וניטלע - ונצא. ג: ויטלע - ויצא. 11. רעמסס - לא תרגם. ב: עין אלשטס, כתרנום רס"ג. 12. ויקצו - וצר להם. ב: ויתירו. 13. כפרך - בקשוות, וכן בפסוק 14, וכן ב. על תרגום המילה "כפרך" בתרגומים הערביים והודיים, ראה בפירוט אבישור 1998, עמ' 135-136. 15. העברית - היהודיות. ב: אלעברנייאת - העבריות, וכן בפסוקים הבאים. 16. האבנים - כיסא הלידה, וכן ב. רשי: מושב האשה היולדת. 19. חיות - טילדות.

וכן ב. כת"א וכרש"י: בקיאות כטילדות. תרגום טילדות, חייתא. 20. ויעצמו - והתחזקו. ב: ועיצמו - ועצמו - נרדפים. 22. הבן - ב: אלולד - נרדפים.

ב

3. ותחמרה - וטייחה אותה, וכן ג: וטיינתהא בלטין וקפרתהא בל קפראן. ב: ולייסתהא - ולשה אותה. בסוף - פיל קנוום = ב: פיל קילום, וכן להלן. 5. לרחץ - לתתכלין (צ"ל: לתתכצל) = ב: ליתתכסל. 9. חיליכי - זה לך (=קחי לך). ב: כידי ליכי - קחי לך. ג: וודי - חיליכי.

יב מאחיו: ויפן כה וכה וירא כי
 אין איש ויך את-המצרי
 יג ויטמנהו בחול: ויצא ביום
 השני והנה שני-אנשים
 עברים נצים ויאמר לרשע
 יד למה תכה רעה: ויאמר מי
 שמך לאיש שר ושפט עלינו
 הלהרגני אתה אמר כאשר
 הרגת את-המצרי וירא משה
 טו ויאמר אכן נודע הדבר: וישמע
 פרעה את-הדבר הזה ויבקש
 להרג את-משה ויברח משה
 מפני פרעה וישב בארץ-מדין
 טז וישב על-הבאר: ולכהן מדין
 שבע בנות ותבאנה ותדלנה
 ותמלאנה את-הרהטים
 יז להשקות צאן אביהן: ויבאו
 הרעים ויגרשום ויקם משה
 ויושען וישק את-צאנם:
 יח ותבאנה אל-דעואל אביהן
 ויאמר מדוע מהרתן בא היום:
 יט ותאמרן איש מצרי הצילנו
 מיד הרעים וגם-דלה דלה לנו
 כ וישק את-הצאן: ויאמר אל-
 בנתיו ואיו למה זה עזבתן את-
 האיש קראן לו ויאכל לחם:
 כא ויואל משה לשבת את-האיש
 ויתן את-צפרה בתו למשה:
 כב ותלד בן ויקרא את-שמו גרשם
 כי אמר גר הייתי בארץ נכריה:

ג

כג ויהי בימים הרבים ההם וימת
 מלך מצרים ויאנחו בני-
 ישראל מן-העבודה ויזעקו
 ותעל שועתם אל-האלהים
 כד מן-העבודה: וישמע אלהים
 את-נאקתם ויזכר אלהים את-
 בריתו את-אברהם את-יצחק
 כה ואת-יעקב: וירא אלהים את-
 בני ישראל וידע אלהים:
 רביעי גא ומשה היה רעה את- ס
 צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג
 את-הצאן אחר המדבר ויבא
 ב אל-הר האלהים חרבה: וירא
 מלאך יהוה אליו בלפת-אש
 מתוך הסנה וירא והנה הסנה
 בער באש והסנה איננו אכל:
 ג ויאמר משה אסרה-נא
 ואראה את-המראה הגדל
 הזה מדוע לא-יבער הסנה:
 ד וירא יהוה כי סר לראות
 ויקרא אליו אלהים מתוך
 הסנה ויאמר משה משה
 ה ויאמר הנני: ויאמר אל-תקרב
 הלם של-נעליך מעל רגליך כי
 המקום אשר אתה עומד עליו
 ו אדמת-קדש הוא: ויאמר אנכי
 אלהי אביך אלהי אברהם
 אלהי יצחק ואלהי יעקב
 ויסתר משה פניו כי ירא

ו מהביט אל-האלהים: ויאמר
 יהוה ראה ראה ראיתי את-עני עמי
 אשר במצרים ואת-צעקתם
 שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי
 ח את-מכאביו: וארד להצילו
 מיד מצרים ולהעלותו מן-
 הארץ ההוא אל-ארץ טובה
 ורחבה אל-ארץ זבת חלב
 ודבש אל-מקום הכנעני
 והחתי והאמרי והפרזי והחוי
 ט והיבוסי: ועתה הנה צעקת
 בני-ישראל באה אלי וגם-
 ראיתי את-הלחץ אשר מצרים
 י לחצים אתם: ועתה לכה
 ואשלחך אל-פרעה והוצא
 את-עמי בני-ישראל
 יא ממצרים: ויאמר משה אל-
 האלהים מי אנכי כי אלך אל-
 פרעה וכי אוציא את-בני
 יב ישראל ממצרים: ויאמר כי-
 אהיה עמך וזה לך האות כי
 אנכי שלחתיך בהוציאך את-
 העם ממצרים תעברון את-
 יג האלהים על ההר הזה: ויאמר
 משה אל-האלהים הנה אנכי
 בא אל-בני ישראל ואמרת
 להם אלהי אבותיכם שלחני
 אליכם ואמרו-לי מה-שמו
 יד מה אמר אלהים: ויאמר
 אלהים אל-משה אהיה אשר

אלרב לחורב: 2. וירא - ותגלא מלאך אללה אליה פי להבית אלנאר מן וצט אלעיליק ונצר והוודא אלעיליק שאעיל פיל נאר ואלעיליק ליסו מחתיריק: 3. ויאמר - וקאל מוסה אזול הלאן ואנצור אלא מנצר אלעצים הדא אליש לם ישעיל אלעיליק: 4. וירא - ונצר אללה אין זל לינצור ונדא אליה אלרב מן וצט אלעיליק וקאל מוסה מוסה וקאל הוודאני: 5. ויאמר - וקאל לא תקרב לאהון סלוד מדסך מן עלא רגלך אין אלמכאן אלדי אנתא ואקיף עליה ארץ קדוס הוא: 6. ויאמר - וקאל אנא אילאה אבוך אילאה אברהים אילאה יצחק ואילאה יעקוב וכבא מוסה וגהו אין כאף מן יטליע אלא אלרב: 7. ויאמר - וקאל אללה נצר נצרת אלא כדמית קומי אלדי פי מצר ואלא צרכתהון סמיעית מן קדאם מליזינו אין עריפית אלא ווגעו: 8. וארד - ותגלית לאכלצו מן יד מצריין וליאטלעו מן דאליך אלארץ אלא ארץ חסניה ווציעה אלא ארץ נקט חליב ועסל אלא מכאן אלכנעני ואלחתי ואלאמורי ואלפרזי ואלחוי ואליבוסי: 9. ועתה - והלאן הוודא צרכית בנין ישראל איגית אליי ואיצה נצרת אלא אלציקה אלדי מצריין מצייקין ליהון: 10. ועתה - והלאן תעה ואבעתך אלא פרעון וכריג אלא קומי בנין ישראל מן מצר: 11. ויאמר - וקאל מוסה קדם אלרב מינו אנא אין אמצי אלא פרעון ואין אכריג אלא בנין ישראל מן מצר: 12. ויאמר - וקאל אין אכון מעך והדא אלך אייה אין אנא בעתך פיכרוגך אלא אלקום מן מצר תעבדו אלא אלרב עלא גבל הדא: 13. ויאמר - וקאל מוסה קדם אלרב הוודא אנא גאייה אלא בנין ישראל ואקול ליהון אילאה אבתכון בעתני אליכון ויקולו לי איש סמו איש אקול אליהון: 14. ויאמר - וקאל אלרב אלא מוסה אזלי אלדי לם אזול וקאל כידא תקול לבנין ישראל אזאלי בעתני

12. ויפן - ולתפת כידא וכידא ונצר אין ליס רגול וצרב אלא אלמצרי וטמרו פיל רמול: 13. ויצא - וכרג פי יום אלתני והוודא תנין ארגל יהוד מכצים וקאל לל צאלים אליש תצרוכ רפיקך: 14. ויאמר - וקאל מינו געלך לרגול ראיס וחאכים עלינא אנכאן ליתקתלי אנתא קאייל כאלדי קתלת אלא אלמצרי וכף מוסה וקאל תחקיק געראף אלא אלכלאם: 15. וישמע - וסימיע פרעון אלא אלכלאם הדא ופתש ליקתול אלא אלמוסה והרב מוסה מן קדם פרעון וגלס פי ארץ מדין וגלס עלא אלכיר: 16. ולכהן - ולכביר מדין סבע בנאת ואיגו וסטקו ומאלו אלא אלגראן ליסקו גנאם אבוהון: 17. ויבאו - ואיגו אלדעייאן והגגוהון וקם משה ופרגהון וסקא אל גנמהון: 18. ותבאנה - ואיגו אלא רעואל אבוהון וקאל אליש סתעגלתו ליתיגו אליוס: 19. ותאמרן - וקאלו רגול מצרי כלצנא מן יד אלדעייאן ואיצא סתיקו סתקא לינא וסקא אלא אלגנאם: 20. ויאמר - וקאל אלא בנאתו ווינו אליש הדא תרכתו אלא אלרגול נארו לו ויאכול טועם: 21. ויואל - וטבק מוסה ליגלוס מע אלרגול ועטא אלא צפורה בנתו למוסה: 22. ותלד - וולדית איבין וסמא אלא איסמו גרשם אין קאל גריב הייתי < > פי ארץ אגנבייה:

23. ויהי - וכאן פיל אייאם אלכתירין הימא ונברס מליך מצר ותחצרו בנין ישראל מן אלכדמיה וצרכו וטלעית צרכתהון קדם אלרב מן אלכדמיה: 24. וישמע - וסימיע אלרב אלא שהקתהון ודכר אלרב אלא אחדו אלדי מע אברהים מע יצחק ומע יעקוב: 25. וירא - ונצר אלרב אלא בנין ישראל ורחמהון אלרב:

ג

1. ומשה - ומוסה כאן רעי אלא גנאם יתרו חמוו כביר מדין וסק אלא אלגנאם ורא אלבר ואיגא אלא גבאל מתגלי

ב מנוקד: אלעיליק. ג: אלעוליק. 3. אפרה - ב: אתקדם. ג: אקדים, וכן בפסוק 4. 5. של - סלוד = בג: איסלות. 6. האלהים - ב: אווקר אלרב - כבוד ה', כת"א (יקרא דה'). השווה פס' 1. 7. עני - עבודת. ב: פוקר - עוני. ג: צועף - דלות, וכן ג 17. 8. זבת - נקט חליב - מטפטפת חלב. 12. עמד - ב: פי עונך - בעורתך, כת"א: כסעך. תעבדון את האלהים - ב: תיכדיטו קידם אלרב - תשרתו לפני האלהים. 14. אהיה אשר אהיה - הנצחי אשר לא יסור, וכן בג: אלאזלי אלדי לם יזול, על פי תרגום רס"ג. על תרגום "אהיה אשר אהיה" בערבית היהודית ובערבית ובסורית (ארמית), ראה אבישור 1991, עמ' 13-16.

16. ולכהן - ולגדול, וכן ג 1, וכן ב. וראה לעיל, בראשית טא 50. 22. הייתי - לא תרגם. ב: כינת. 23. וימת - ונצטרע, וכן ב: ואנברין, כפירוש רש"י על פי שמות רבא: נצטרע והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם. 25. וידע - וריחם, וכן בג.

ג

1. המדבר - ב: סכאן לאייק ליל טרעא פיל בר - טקום סתאים למרעה במדבר, כת"א (שפר רעיא למדברא). אל הר האלהים - אל הר התגלות האל, וכן ב: גבאל אלדי איתגלה עליה אווקר אלרב, כת"א (לטורא דאתגלי עלוהי יקרא דה'). ג: גבאל אלעבאדה: הר העבודה (הפולחן). 2. הסנה -

אהיה ויאמר כה תאמר לבני
 ישראל אהיה שלחני אליכם:
 ויאמר עוד אלהים אל-משה
 כה-תאמר אל-בני ישראל
 יהוה אלהי אבותיכם אלהי
 אברהם אלהי יצחק ואלהי
 יעקב שלחני אליכם זה-שמי
 לעולם וזה זכרי לדור דור: לך
 ואספת את-זקני ישראל
 ואמרת אלהם יהוה אלהי
 אבותיכם נראה אלי אלהי
 אברהם יצחק ויעקב לאמר
 פקד פקדתי אתכם ואת-
 העשוי לכם במצרים: ואמר
 אעלה אתכם מעני מצרים
 אל-ארץ הכנעני והחתי
 והאמרי והפרזי והחוי
 והיבوسی אל-ארץ זבת חלב
 ודבש: ושמעו לקלה ובאת
 אתה וזקני ישראל אל-מלך
 מצרים ואמרתם אליו יהוה
 אלהי העבריים נקרה עלינו
 ועתה נלכה-נא דרך שלשת
 ימים במדבר ונזבחה ליהוה
 אלהינו: ואני ידעתי כי לא-יתן
 אתכם מלך מצרים להלך ולא
 ביד חזקה: ושלחתי את-ידי
 והכיתי את-מצרים בכל
 נפלאתי אשר אעשה בקרבן
 ואחרי-כן ישלח אתכם: ונתתי

את-חן העם-הזה בעיני
 מצרים והיה כי תלכון לא
 תלכו ריקם: ושאלה אשה
 משכנתה ומגרת ביתה כלי-
 כסף וכלי זהב ושמלת ושמלתם
 על-בניכם ועל-בנותיכם
 ונצלתם את-מצרים: ויען
 משה ויאמר והן לא-יאמינו
 לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו
 לא-נראה אליך יהוה: ויאמר
 אליו יהוה מזה בידך ויאמר
 מטה: ויאמר השליכהו ארצה
 וישלכהו ארצה והי לנחש
 וינס משה מפניו: ויאמר יהוה
 אל-משה שלח ידך ואחז
 בזנבו וישלח ידו ויחזק בו
 והי למטה בכפו: למען
 יאמינו כי-נראה אליך יהוה
 אלהי אבתם אלהי אברהם
 אלהי יצחק ואלהי יעקב:
 ויאמר יהוה לו עוד הבא-נא
 ידך בחיקה ויבא ידו בחיקו
 ויוצאה והנה ידו מצרעת
 כשילג: ויאמר השב ידך אל-
 חיקה וישב ידו אל-חיקו
 ויוצאה מחיקו והנה-שבה
 כבשרו: והיה אם-לא יאמינו
 לך ולא ישמעו לקל האת
 הראשון והאמינו לקל האת
 האחרון: והיה אם-לא יאמינו

גם לשני האתות האלה ולא
 ושמעון לקלה ולקחת ממימי
 היאר ושפכת היבשה והיו
 המים אשר תקח מן-היאר
 והיו לדם ביבשת: ויאמר משה
 אל-יהוה כי אדני לא איש
 דברים אנכי גם מתמול גם
 משלשם גם מאז דברה אל-
 עבדך כי כבד-פה וכבד לשון
 אנכי: ויאמר יהוה אליו מי שם
 פה לאדם או מי-ישום אלם
 או חרש או פקח או עור הלא
 אנכי יהוה: ועתה לך ואנכי
 אהיה עם-פיה והוריתיך אשר
 תדבר: ויאמר כי אדני שלח-
 נא ביד-תשלח: ויחר-אף יהוה
 במשה ויאמר הלא אהרן
 אחיך הלוי ידעתי כי-דבר
 ידבר הוא וגם הנה-הוא
 יצא לקראתך וראך ושמח
 בלבן: ודברת אליו ושמת את-
 הדברים בפיו ואנכי אהיה עם-
 פיה ועם-פיהו והוריתי אתכם
 את אשר תעשון: ודבר-הוא
 לך אל-העם והיה הוא יהיה-
 לך לפה ואתה תהיה-לו
 לאלהים: ואת-המטה הזה
 תקח בידך אשר תעשה-בו
 את-האתת:

ג

אלא מוסה מיד ידך ומסיך פי דנבו ומד ידו ומסיך פי וצאר לל עצייה פי כפו: 5. למען - לאגל יאמנו אין אתגלא אליך אלה אילאה אבאתון אילאה אברהים אילאה יצחק ואילאה יעקוב: 6. ויאמר - וקאל אלה לו עאר דאכיל הלאן ידך פי ח[ר]גך ודכל ידו פי חירגו ואכרגהא והוודא ידו מברוצא כיל תלג: 7. ויאמר - וקאל דאגיע ידך אלא חרגך ורגע ידו אלא חרגו ואכרגהא מן חרגו והוודא רגעית כי לחמו: 8. והיה - ויכון אנכאן לם יאמנו לך ולם יסמעו לצוט אייה אלאוולאני ויאמנו לצוט אייה אכראני: 9. והיה - ויכון אנכאן לם יאמנו איצא לתנין אייאת הדולי ולם יסמעו לצוטך ותכוד מן מאיית בחר אלניל ותספוך לל יבאס ויכוננו אלמא אלדי תאכוד מן מאיית בחר אלניל ויכוננו לל דם פיל יבאס: 10. ויאמר - וקאל מוסה קדאם אללה בדכול אללה לם רגול צחיב אלכלאם אנא איצא מן אמס איצא מן קבל איצא מן חין תכלמך אלא עבדך אין תקיל תים ותקיל לגווייה אנא: 11. ויאמר - וקאל אלה אליה מינו געל תים לל אנסאן או מינו יגעל יכרס או יטרש או מפתח או אעמיה הוולא אנא אללה: 12. ועתה - והלאן מצי ואנא אכון מע קולך ואדילך אלדי תכלים: 13. ויאמר - וקאל בדכול אללה בעאת הלאן פי יד אלדי לאיק לתבעת: 14. ויחר - ושתד גצאב אללה פי מוסה וקאל הוולא אהרון אכוך אללוי עריפית אין תכלים יכלים הוא ואיצא הוודא הוא כאריג למלאקיתך וינצרך ופרח פי קלבו: 15. ודברת - ותכלים אליה ותגעל אלא אלכלאם פי תימו ואנא אכון מע קולך ומע קולו ואדיל ליכון אלא אלדי תצנעו: 16. ודבר - ויכלים הוא לך אלא אלקום ויכון הוא לך לל תרגמאן ואנתא תכון לו לל אסתאר: 17. ואת -

אליכון: 15. ויאמר - וקאל עד אלרב אלא מוסה כידא תקול אלא בני ישראל אללה אילאה אבתכון אילאה אברהים אילאה יצחק ואילאה יעקוב בעתני אליכון הדא איסמי לל דהר והדא דכרי לגיל גיל: 16. לך - מצי ותגמע אלא כתיירית ישראל ותקול אליהון אללה אילאה אבתכון אתגלא אלוי אילאה אברהים יצחק ויעקוב קאיילא דכר דכרת ליכון ואלא צנועי ליכון פי מצר: 17. ואמר - וקילית אטליע ליכון מן כדמית מצר אלא ארץ כנעני ואלחתי ואלאמורי ואלפריזי ואלחוי ואליבוסי אלא ארץ נקט חליב ועסל: 18. ושמעו - ויסמעו לצוטך ותיגי אנתה וכתיירית ישראל אל מלך מצר ותקולו אליה אללה אילאה אליהוד אתצדף עלינא והלאן נמצי הלאן טריק תלת אייאם פיל בר ונרבח קדאם אללה אילהנא: 19. ואני - ואנא עריפית אין לם יתרוך ליכון מלך מצר לתמצו ולם פי יד קווייה: 20. ושלחתי - ואצליט אלא אפתי ואצרוב אלא מצר פי גמיע עוגיבאתי אלדי אצנע פי מבינו ובעד דאליך יבעת ליכון: 21. ונתתי - ואגעל אלא חץ אלקום הדא פי חצריית אלמצריין ויכון אין תימצו לם תמצו פרגין: 22. ושאלה - ותסתעיר אלמרה מן גרתהא ומן מסכנת ביתהא אווני פיעה ואווני דהב ואתייב ותגעלו עלא בנינכון ועלא בנתכון ותפצו אלא מצר:

ד

1. ויען - וגווב מוסה וקאל והוודא לם יאמנו לי ולם יסמעו פי צוטי אין יקולו לם אתגלא אליך אללה: 2. ויאמר - וקאל אליה אש הדא פי ידך וקאל עצייה: 3. ויאמר - וקאל רמי לל ארץ ורמא לל ארץ וצאר לל חנש והרב מוסה מן קידמו: 4. ויאמר - וקאל אללה

10. כבד פה - ב: תיקיל תכלים - כבד דיבור. ג: תיקיל אללנווייה - כבד שפה. וכבד לשון - כבד שפה. ב: תיקיל ליסאן. 11. אלם או חרש - יכרס או יטרש - ב: אכרס או אטרש. 15. עס פיד ועס פיהו - עם דברך ועם דברו, וכן כג. 16. לפח - לטתרגם, כת"א (למטורגמן). לאלחים - למורה, כת"א: לרב, וכן כג. 20. מטח האלחים - מטח נפלאות האלחים. ב: אלעצאייה אלדי אינצנעו פיהא עוניבת מין קדם אלרב - המטח אשר נעשו בו נפלאות מלפני האלחים, כת"א (חוטרא דאתעכידו ביה ניסין מן קדם ה').

16. פקד פקדתי - זכר זכרתי, כת"א (מידכר דכירנא). ואת העשוי לכם - ואשר עשיתי לכם. ב: ואילה אלמצניע ליכון - ואת העשוי לכם. 18. נקרה - ב: איתגלה - התגלה. ונזבחה - ונזבחה לפני ה' אלוהינו, כת"א. כג: ונידבח קוראבין קדם - ונזבח קרבנות לפני. 22. ונצלתם - ותריוקו. כג: ותיפרנו.

ד

4. ויחזק - ב: ואתקוה - והתחזק. 7. וישב - ב: ודכל - והכנים.

וילך משה וישב אל-יתר ^{שיש} ח
 חתנו ויאמר לו אלכה נא
 ואשובה אל-אחי אשר-
 במצרים ואראה העודם
 חיים ויאמר יתרו למשה לך
 לשלום: ויאמר יהוה אל-
 משה במדין לך שב מצרים כי-
 מתו כל-האנשים המבקשים
 כ את-נפשה: ויקח משה את-
 אשתו ואת-בניו וירכבם על-
 החמר וישב ארצה מצרים
 ויקח משה את-מטה האלהים
 כא בידו: ויאמר יהוה אל-משה
 בלכתך לשוב מצרימה ראה
 כל-המפתים אשר-שמתי
 בידך ועשיתם לפני פרעה ואני
 אחזק את-לבו ולא ישלח את-
 כב העם: ואמרת אל-פרעה כה
 אמר יהוה בני בכרי ישראל:
 כג ואמר אליה שלח את-בני
 ויעבדני ותמאן לשלחו הנה
 כד אנכי הרג את-בנה בכרה: ויהי
 בדרך במלון ויפגשו יהוה
 כה ויבקש המיתו: ותקח צפרה
 צר ותכרת את-ערלת בנה
 ותגע לרגליו ותאמר כי חתן-
 ט דמים אתה לי: וירף ממנו אז
 אמרה חתן דמים למולת:
 כז ויאמר יהוה אל-אהרן לך

לקראת משה המדברה וילך
 ויפגשו בהר האלהים וישק-
 כח לו: ויגד משה לאהרן את כל-
 דברי יהוה אשר שלחו ואת
 כט כל-האתת אשר צוהו: וילך
 משה ואהרן ויאספו את-כל-
 ל זקני בני ישראל: וידבר אהרן
 את כל-הדברים אשר-דבר
 יהוה אל-משה ויעש האתת
 לא לעיני העם: ויאמן העם
 וישמעו כי-פקד יהוה את-
 בני ישראל וכי ראה את-
 הא ^{שביעי} ענים ויקדו וישתחוו: ואחר
 באו משה ואהרן ויאמרו אל-
 פרעה כה-אמר יהוה אלהי
 ישראל שלח את-עמי ויחגו לי
 ב במדבר: ויאמר פרעה מי יהוה
 אשר אשמע בקלו לשלח את-
 ישראל לא ידעתו את-יהוה
 וגם את-ישראל לא אשלח:
 ג ויאמרו אלהי העברים נקרא
 עלינו נלכה נא דרך שלשת
 ימים במדבר ונזבחה ליהוה
 אלהינו פן-יפגענו בדבר או
 ד בחרב: ויאמר אלהם מלך
 מצרים למה משה ואהרן
 תפריעו את-העם מפעשיו
 ה לכו לסבלתיכם: ויאמר פרעה
 הן-רבים עתה עם הארץ
 והשבתם אתם מסבלתם:

ו ויצו פרעה ביום ההוא את-
 הנגשים בעם ואת-שטריו
 ז לאמר: לא תאספון לתת תבן
 לעם ללבן הלבנים כתמול
 שלשם הם ילכו וקששו להם
 ח תבן: ואת-מתכנת הלבנים
 אשר הם עשים תמול שלשם
 תשימו עליהם לא תגרעו
 ממנו כי-נרפים הם על-כן
 הם צעקים לאמר נלכה נזבחה
 ט לאלהינו: תכבד העבדה על-
 האנשים ויעשו-בה ואל-ישעו
 י בדברי-שקר: ויצאו נגשי העם
 ושטריו ויאמרו אל-העם
 לאמר כה אמר פרעה אינני
 יא נתן לכם תבן: אתם לכו קחו
 לכם תבן מאשר תמצאו כי
 יב אין נגרע מעבדתכם דבר: ויפץ
 העם בכל-ארץ מצרים לקשש
 יג קש לתבן: והנגשים אצים
 לאמר כלו מעשיכם דבר-יום
 ביומו כאשר בהיות התבן:
 יד ויפו שטריו בני ישראל אשר-
 שמו עליהם נגשי פרעה לאמר
 מדוע לא כליתם חקכם ללבן
 כתמול שלשם גם-תמול גם-
 טו היום: ויבאו שטריו בני ישראל
 ויצעקו אל-פרעה לאמר למה
 טז תעשה כה לעבדיך: תבן אין
 נתן לעבדיך ולבנים אמרים

ה

1. ואחר - ובעד איגו מוסה ואהרון וקאלו אלא פרעון כידא קאל אללה אילאה ישראל בעאת אלא קומי ויחיגו לי פיל בר: 2. ויאמר - וקאל פרעון מינו אללה אלדי אסמע פי צוטו ליאבעת אלא ישראל לם עריפית אלא אללה ואיצא אלא ישראל לם אבעת: 3. ויאמרו - וקאלו אילאה אליהוד אתגלא עלינא נמצי הלאן טריק תלת אייאם פיל בר ונדבח קידם אללה אילהנא לילא יצדיפנא פיל ובא או פיל סיף: 4. ויאמר - וקאל אליהון מליך מצר אליש מוסה ואהרון תבטלו אלא קום מן צנעתו מצו לנקלתכון: 5. ויאמר - וקאל פרעון הוודא כתירין הלאן קום אלארץ ותבטלו ליהון מן נקלתהון: 6. ויצו - ווצא פרעון פי דאליך אליום אלא מליזין פיל קום ואלא עראפו קאיילא: 7. לא - לם תוועצו לתעטו תיבין ללקום לילבנו ליבין מן אמס ומן קבל הימא ימצו ויקטשו ליהון תיבין: 8. ואת - ואלא ערד אלליבין אלדי הימה צנעין מן אמס ומן קבל תעידו עליהון לם תנקצו מינו אין בטלין הימה עלא דאליך הימה צרכין קאיילא נמצי נדבח קדאם אלהנא: 9. תכבד - תתקל אלכידמיה עלא אלארגל וינשיגלו פיהא ולא ינשיגלו פי כלאם אלכאטיל: 10. ויצאו - וכרגו מליזין אלקום וערפו וקאלו אלא קום קאילא כידא קאל פרעון ליסי עטי ליכון תיבין: 11. אתם - אנתו מצו כודו ליכון תיבין מן אלדי תווגדו אין ליס ינקץ מן כדמתכון שאיי: 12. ויפץ - ובדר אלקום פי גמיע ארץ מצר ליקסקט קיט ליתיבין: 13. והנגשים - ואלמלזין מסתעגלין קאיילא כמלו צנעיתכון אמר יום פי יומו כאלדי פי כון אלתיבין: 14. ויפו - ונצרכו עראף בנין ישראל אלדי געלו עליהון מליזין פרעון קאיילא אליש לם כמלתו רסמכון ליליבין מן אמס ומן קבל איצא אמס איצא אליום: 15. ויבאו - ואיגו עראף בנין ישראל וצרכו אלא פרעון קאיילא אליש תצנע כידא לעבידך: 16. תבן - תיבין ליס

ה

1. ואחר - ב: ובעד דאליך - ואחרי כן, כת"א (ובתר כן), ויחיגו - תרגם כמילה ערבית זהה, וכן רס"ג: יחגון, שנופלת גם על חניגת העלייה לרגל של המוסלמים. ב: ויעידו. 3. ונזכחה - ראה ג 13. 6. הנגשים - ב כתרנומנו. ג: אלמצאייקין - הלוחצים. 8. מתכנת - מספרי. ב: הסאב - חשבון. תשימו - תספרו (ככל הנראה קרא כת"א 'תמנון' במקום 'תמנון', ותרגם לפי זה). ב: תיגעלו - תשימו. נרשים - כמלים. ב: מרכיין - רפויים, וכן בפסוק 17. 9. ויעשו - ויתעסקו. ב: ויעשנו - ויעשו. ישעו - יתעסקו. ב: יתכלו - וישענו.

ואלא אלעצייה האדי תכוד פי ידך אלדי תצנע פי אלא אלאיאת:

18. וילך - ומיצי מוסה ורגיע אלא יתר חמוו וקאל לו אמצי הלאן וארגע אלא אכוותי אלדי פי מצר ואנצור אנכאן עדהון טייבין וקאל יתרו למוסה מצי ליסלאם: 19. ויאמר - וקאל אללה אלא מוסה פי מדין מצי רגאע למצר אין מאתו גמיע אלארגל אלמפתשין אלא נפסך: 20. ויקח - ואכד מוסה אלא זוגתו ואלא בנינו ורכבהון עלא לחמאר ורגיע ארץ מצר ואכד מוסה אלא עציית עוגיבאת אלרב פי ידו: 21. ויאמר - וקאל אלה אלא מוסה פי מציין ליתרגע למצר נצור גמיע אלברהנאת אלדי געלת פי ידך ותצנעהון קדאם פרעון ואנא אקווי אלא קלבו ולם יבעת אלא אלקום: 22. ואמרת - ותקול אלא פרעון כידא קאל אללה בני בכרי ישראל: 23. ואמר - וקילית אליך בעאת אלא בני ויכדמו קידמי ואנכאן מבתריד לתבעתו הוודא אנא קאתיל אלא בנך בכראך: 24. ויהי - וכאן פיל טריק פיל מבאת וצדפו אללה ופתש ליקתלו: 25. ותקח - ואכדית צפורה צוניה וקטעית אלא קלפית בנה ונרקית לרגליה וקאלית אין פי סבאב דם טהור הדא אנעטא עריסי לי: 26. וירף - וכף מינו אין קאלית לומא יכון דם טהור הדא אלתזם עריסי לל קתל: 27. ויאמר - וקאל אללה אלא אהרון מצי למלאקיית מוסה לל בר ומיצי וצדפו פי גבל אלמתגלי אלרב וקבל לו: 28. ויגד - וכבר מוסה לאהרון אלא גמיע כלם אללה אלדי בעתו ואלא גמיע אלאיאת אלדי וצהו: 29. וילך - ומיצי מוסה ואהרון וגמעו אלא גמיע כתיירית בנין ישראל: 30. וידבר - וכלם אהרון אלא גמיע אלכלם אלדי כלם אללה אלא מוסה וציניע אלאיאת לחצרית אלקום: 31. ויאמן - ואמן אלקום וסמעו אין דבר אללה אלא בני ישראל ואין נצר אלא כדמתהון ורכעו וסגדו:

24. ה - ב: מלאך אללה - מלאך ה'. 25. כי חתן דמים אתח לי - כנגל דם המילה הזה ניתן חתני לי, וכן ב, כת"א (בדמא דמהולתא הדין אתיהב חתנא לנא). 26. חתן דמים למולת - אילולא היה דם המילה הזה התחייב חתני למיתה, וכן ב, כת"א (אילולי דמא דמהולתא הדין אתחייב חתנא קטול). ג: למולת - ליל טהוראת. על הביאורים בסדרשים ובפירושים ליחתן דמים, ראה אבישור 1980, עמ' 1-18. 27. בדר האלהים - בדר שמתגלה האלהים, וכן ב: פי גבאל אלדי איתגלה עליה אוזקר אלה - בדר אשר התגלה עליו כבוד האלהים. 31. ענים - ראה לעיל ג 7.

לנו עשו והנה עבדיך מכים
 י" וחטאת עמך: ויאמר נרפים
 אתם נרפים על-כן אתם
 אמרים נלכה נזבחה ליהוה:
 י" ועתה לכו עבדו ותבן לא-ינתן
 י" לכם ותכן לבנים תתנו: ויראו
 שטרו בני-ישראל אתם ברע
 לאמר לא-תגרעו מלבניכם
 כ דבר-יום ביום: ויפגעו את-
 משה ואת-אהרן נצבים
 לקראתם בצאתם מאת
 ס פרעה: ויאמרו אלהם ירא
 יהוה עליכם וישפט אשר
 הבאשתם את-ריחנו בעיני
 פרעה ובעיני עבדיו לתת-חרב
 מפטיר כב בידם להרגנו: וישב משה אל-
 יהוה ויאמר אדני למה הרעתה
 לעם הזה למה זה שלחתני:
 כב ומאז באתי אל-פרעה לדבר
 בשמך הרע לעם הזה והצל
 ו"א לא-הצלת את-עמך: ויאמר
 יהוה אל-משה עתה תראה
 אשר אעשה לפרעה כי ביד
 חזקה ישלחם וביד חזקה
 יגרשם מארצו:
 ו"א" ויאמר אלהים אל-משה ס
 ויאמר אליו אני יהוה: וארא
 אל-אברהם אל-יצחק ואל-
 יעקב באל שדי ושמי יהוה לא
 נודעתי להם: וגם הקמתי את-

בריתי אתם לתת להם את-
 ארץ כנען את ארץ מגריהם
 ה אשר-גרו בה: וגם אני
 שמעתי את-נאקת בני ישראל
 אשר מצרים מעבדים אתם
 י" ואזכר את-בריתי: לכן אמר
 לבני-ישראל אני יהוה
 והוצאתי אתכם מתחת
 סבלת מצרים והצלתי אתכם
 מעבדתם וגאלתי אתכם
 בזרוע נטויה ובשפטים
 י גדלים: ולקחתי אתכם לוי לעם
 והייתי לכם לאלהים וידעתם
 כי אני יהוה אלהיכם המוציא
 אתכם מתחת סבלות מצרים:
 ח והבאתי אתכם אל-הארץ
 אשר נשאתי את-ידי לתת
 אתה לאברהם ליצחק וליעקב
 ונתתי אתה לכם מורשה אני
 ט יהוה: וידבר משה כן אל-בני
 ישראל ולא שמעו אל-משה
 מקצר רוח ומעבדה קשה:
 י" וידבר יהוה אל-משה לאמר:
 י" באדבר אל-פרעה מלך מצרים
 וישלח את-בני-ישראל
 י"ב מארצו: וידבר משה לפני
 יהוה לאמר הן בני-ישראל
 לא-שמעו אלי ואיך ישמעני
 פרעה ואני ערל שפתים:

נ וידבר יהוה אל-משה ואל-
 אהרן ויצום אל-בני ישראל
 ואל-פרעה מלך מצרים
 להוציא את-בני-ישראל
 מארץ מצרים:
 ט"ד אלה ראשי בית-אבתם
 בני ראובן בכר ישראל חנוך
 ופלוא חצרן וכרמי אלה
 ט"ו משפחת ראובן: ובני שמעון
 ומואל וימין ואהד ויכין וצחר
 ושאול בן-הכנענית אלה
 ט"ז משפחת שמעון: ואלה שמות
 בני-לוי לתלדתם גרשון
 וקהת ומררי ושני חיי לוי
 שבע ושלשים ומאת שנה:
 י" בני גרשון לבני ושמעי
 י"ג למשפחתם: ובני קהת עמרם
 ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי
 קהת שלש ושלשים ומאת
 י"ט שנה: ובני מררי מחלי ומושי
 אלה משפחת הלוי לתלדתם:
 כ ויקח עמרם את-יוכבד ודתו
 לו לאשה ותלד לו את-אהרן
 ואת-משה ושני חיי עמרם
 שבע ושלשים ומאת שנה:
 כ"א ובני יצהר קרח ונפג וזכרי:
 כ"ב ובני עזיאל מישראל ואלצפן
 כ"ג וסתרי: ויקח אהרן את-
 אלישבע בת-עמינדב אחות

שמות | שמות ה

ואציר ליכון לל רב ותערפו אין אנא אללה אלהכון אלמכריג ליכון מן תחת נקלת מצריין: 8. והבאתי - ואגיב ליכון אלא אלארץ אלדי קסמת פי אמרי לאעטי ליהא לאברהים ליצחק וליעקוב ואעטי ליהא ליכון ורתיה אנא אללה: 9. וידבר - וכלם מוסה כידא אלא בנין ישראל ולם סמעו אלא מוסה מן ציקית רוח ומן כדמיה צעביה:

10. וידבר - וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 11. בא - דכול כאלים אלא פרעון מליך מצר ויבעת אלא בני ישראל מן ארצו: 12. וידבר - וכלם מוסה קדאם אללה קאיילא הוודא בני ישראל לם סמעו אליי וכיף יסמע מיני פרעון ואנא אלדג שפיף:

13. וידבר - וכלם אללה אלא מוסה ואלא אהרון ווצהון אלא בני ישראל ואלא פרעון מליך מצר ליכרגו אלא בני ישראל מן ארץ מצר: 14. אלה - הדולי רוס בית אבתהון בנין ראובן בכיר ישראל חנוך ופלוא חצרן וכרמי הדולי אטווייף ראובן: 15. ובני - ובנין שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר וטאול איבין כנענית הדולי אטווייף שמעון: 16. ואלה - והדולי איסמי בנין לוי לתוולדהון גרשון וקהת ומררי וסנין חית לוי מייה וסבעה ותלתין סניה: 17. בני - בנין גרשון לבני ושמעי לאטווייפהון: 18. ובני - ובנין קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל וסנין חייאת קהת מייה ותלתה ותלתין סניה: 19. ובני - ובנין מררי מחלי ומוטי הדולי אטווייף אללוי לתוולדהון: 20. ויקח - ואכר עמרם אלא יוכבר עמתו לו לל אמרה וולדית לו אלא אהרון ואלא מוסה וסנין חייאת עמרם מיה וסבעה ותלתין סניה: 21. ובני - ובנין יצהר קרח ונפג וזכרי: 22. ובני - ובנין עזיאל מיטאל ואלצפן וסתר: 23. ויקח - ואכר אהרון אלא אלישבע בינית עמינדב אכית נחטון לו לל אמרה

מנעיטי לעבידך ולליבין קאיילין לינא צנעו והוודא עבידך מן צירבין <=מנצירבין> וכטיין עליהון קומך: 17. ויאמר - וקאל בטלין אנתו בטלין עלא דאליך אנתו קאיילין נמצי נדבח קדאם אללה: 18. ועתה - והלאן מצו כדמו ותיבין לם ינעיטי ליכון וערד ליבין תעטו: 19. ויראו - ונצרו עראף בנין ישראל ליהון פי ראדי קאיילא לא תנקצו מן ליבנכון אמר יום פי יומו: 20. ויפגעו - וצדפו אלא מוסה ואלא אהרון מנתצבין למלאקתהון פי כרוגהון מן ענד פרעון: 21. ויאמרו - וקאלו אליהון יתגלא אללה עליכון ויחכום אלדי נשחתו אלא רחתנא פי חצרית פרעון ופי חצרית עבידו לתעטו סוף פי ידיהון ליקתלונא: 22. וישב - וריגיע מוסה קדם אללה וקאל אללה אליש אסית לל קום הדא אליש הדא בעתני: 23. ומאז - ומן חין גית אלא פרעון ליאכלים פי איסמך אסית לל קום הדא ותכליץ לם כלצת אלא קומך:

1

1. ויאמר - וקאל אללה אלא מוסה הלאן תנצור אלדי אצנע לפרעון אין פי יד אלקווייה יבעתהון ופי יד אלקווייה יהגהון מן ארצו: 2. וידבר - וכלם אלרב אלא מוסה וקאל אליה אנא אללה: 3. וארא - ותגלית אלא אברהים אלא יצחק ואלא יעקוב פי טאייק אלכאפי ואיסמי אללה לם נערפת ליהון: 4. וגם - ואיצא תבאת אלא אחדי מעהון לאעטי ליהון אלא ארץ כנען אלא ארץ מסכנהון אלא סכנו פיהא: 5. וגם - ואיצא אנא סמיעית אלא שהקית בני ישראל אלדי מצריין מכדמין ליהון ודכרת אלא אחדי: 6. לבן - לאגלי דאליך קול לבנין ישראל אנא אללה ואכריג ליכון מן תחת נקלת מצריין ואכליץ ליכון מן כדמתהון ואפיך ליכון פי צרע אלממדודיה ופי אחכם עצימין: 7. ולקחתי - ואכוד ליכון לי לל קום

וארא

18. ותבן - ראה זמתכנת, לעיל פסוק 8.

1

3. באל שדי - כרס'ג: באלטאיק אלכאפי. על פירוש רס'ג, ראה בפירוש הראב"ע. 5. נאקת - כרס'ג: שהיך. 6. בזרע נמויה ובשפטים גדלים -

כרס'ג: בדראע ממדודה ובאחכאם עטיפה. 8. נשאתי את ידי - נשבעתי בדברי, וכן ב, בעקבות ת"א (דקייסית כסימרי). 12. ישמעני - ישמע מיני - כמו בלהג המדובר: ישמע ממני. ערל שפתים - ראה להלן פסוק 30. 15. הכנענית - תרגם ללא היא הידיעה. 20. דדתי - אהות אביו.